

HYKS Nuorisopsykiatria

Helsingiläisiä nuoria on vuoden 2014 aikana tutkittu ja hoidettu HYKS Nuorisopsykiatrian Avohoidon, Osastohoidon ja Erityispalvelujen klinikassa. Organisaatio on sama, mutta yksikkömuutosten vuoksi ei suoraan verrannollinen edellisvuoteen. Helsingissä on toimitilojen osalta 2014 toteutunut Itäkeskuksen poliklinikan sijaintimuutos Dagmarinkadulle ja Dagmarinkadun TAK-poliklinikan muutto Pasilaan, jonne on tullut myös Malmin poliklinikalta henkilöstöä. Täten kehityksessä Helsingin nuorisopsykiatrisen avohoidon toimitilat tulevat jatkossa Malmin toiminnan siirtyessä kokonaan Pasilaan vuonna 2015, ja myös päihdepsykiatrian Herttoniemen Kettutien siirryttyä Pasilaan sijaitsemaan kaksinapaisesti (Töölö ja Pasila).

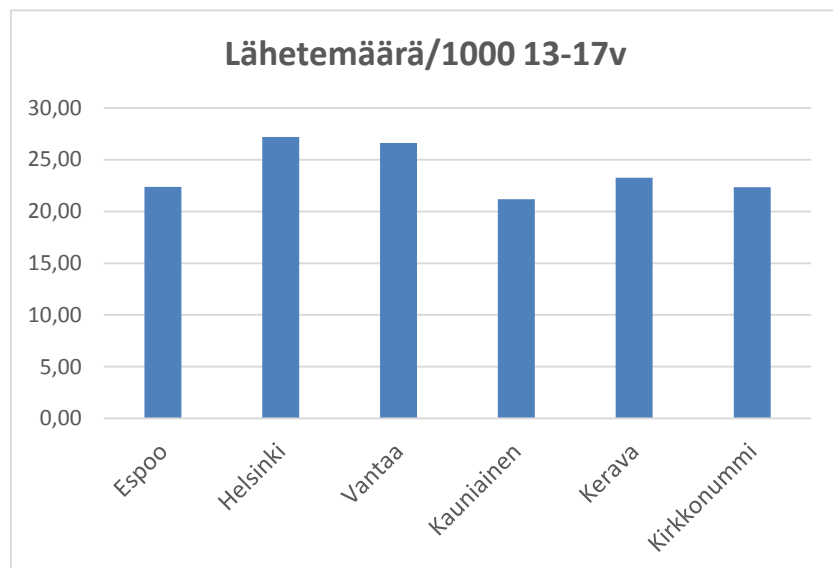
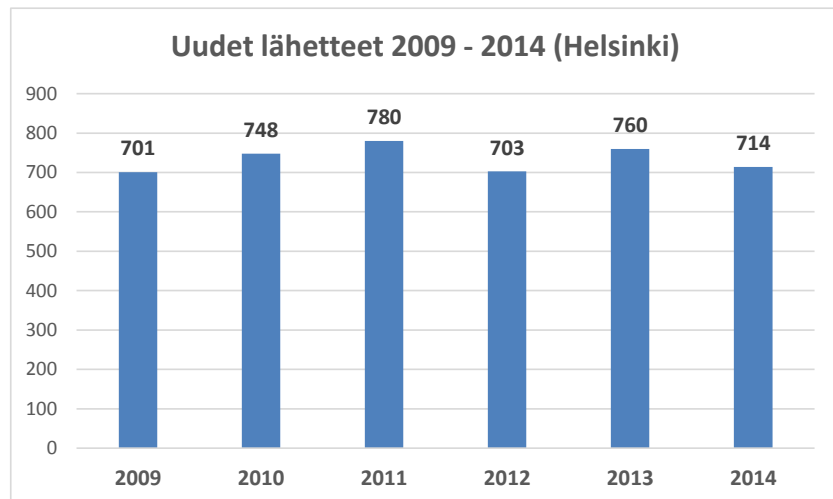
Organisaatiouudistuksessa painopisteenä ovat edelleen olleet avohoitopainotteisuus, osastohoito- ja tutkimusjaksojen tehostaminen, kuntoutustoiminnan keskittäminen ja tertiääritason palveluiden tarjoaminen myös muille sairaanhoito- ja Erva -alueille. Vuosi 2014 oli viimeinen, jolloin erityispalvelujen klinikka toimi erillisenä hallinnollisena rakenteena, kuntalaisille nämä erityispalvelut (nuorten kuntoutuspalvelut, ruotsinkieliset palvelut, päihdepsykiatriset palvelut, neuropsykiatrian ja muiden erityisryhmien palvelut) ovat toteutuneet edelleen aiempaan tapaan vuoden 2015 alusta, nyt tiiviimmin osana avohoidon muita polikliinisia palveluita.

Avohoidon klinikka (sisältäen avohoitona toteutetut erityispalvelut)

Helsingiläisiä nuoria oli hoidettavana vuonna 2014 HYKS nuorisopsykiatriassa yhteensä 1870 henkilöä, mikä on olisi noin 7 % ikäluokasta 13-17-vuotiaat. Erikoissairaanhoidon psykiatristen palvelujen tarpeessa arvioidaan olevan noin 5 % nuorista, mikäli peruspalveluissa on riittävät ja toimivat mielenterveyspalvelut ja hoidon porrastus toimii. Edellä mainitusta huolimatta arvioimme, ettei moni erikoissairaanhoidon tarvitseva psyykkisesti oireileva nuori saa tarvitsemaansa hoitoa, Helsingissäkään. Uusia läheteitä helsinkiläisistä nuorista tuli 714 kappaletta, missä ei vuosien mittaan ole havaittavissa olennaista muutostrendiä (kuva alla). Ikäluokkaan suhteutettuna Helsinki on HYKS-kunnista läheteintenssiivisin.

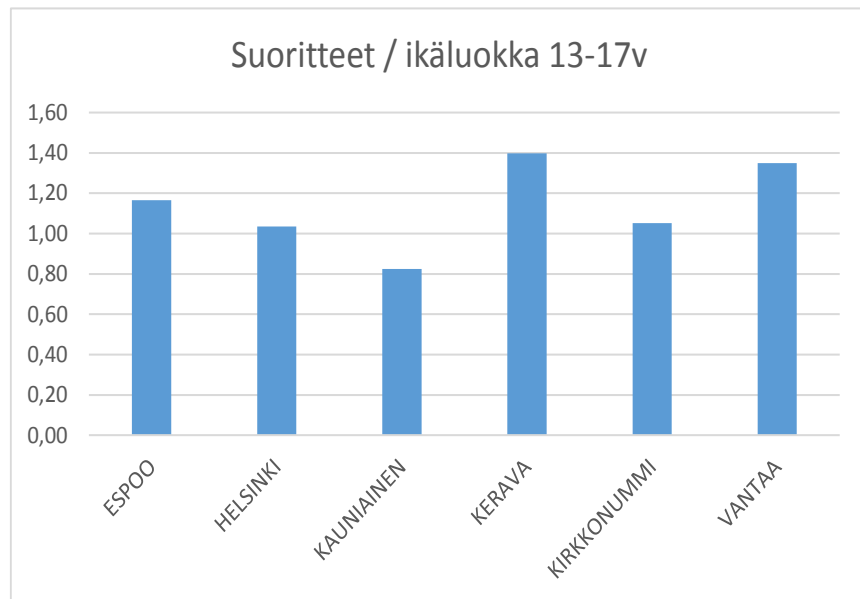
Helsingiläisnuorten psykiatriset palvelut 2014

Ensikäyntejä toteutui 680. Lisäksi helsinkiläisiä nuoria siirrytään jatkohoitoon HUS:n sisäisillä läheteillä erityisesti lastenpsykiatriasta, mutta myös muilta erikoisaloilta. Avohoidon käyntejä helsinkiläisille nuorille kertyi 21156 kpl (edellisvuonna 20977 kpl), siten keskimäärin 11 käyntiä hoidettua potilasta kohti. Ikäluokkaan suhteutettuna käyntisuoritteita kertyi Helsingissä vähemmän edellä kuvattuun läheteintensivisyyteen verrattuna (kuva alla). Kuntakohtaiset erot ongelmien vaikeusasteessa ja hoitoisuudessa voivat tulevaisuudessa olla yksi nuorten mielenterveyspalvelujen suunnittelun ohjaava tekijä. Terveystieteiden tutkimuskeskuksen tutkimuksen ja hoidon alkamisen osalta toteutui.

Helsingiläisnuorten psykiatriset palvelut 2014

Nuorisopsykiatrian erikoissairaanhoidon painopistettä on siirretty viime vuosina vahvasti avohoidon suuntaan. Vuonna 2014 tarvitsi 170 alle 18-vuotiasta helsinkiläistä nuorta psykiatrista sairaalahoitoa, siis 9 % hoide-tuista nuorista helsinkiläispotilaista. Monesti sairaalahoidon vaihtoehdoksi soveltuvaa päiväsairaalahoidoksi luokiteltavaa intensiivistä avohoitoa (IA) annettiin helsinkiläisille nuorille 289 kpl, vaikka IA-yksiköt sijaitsevat Es-poossa ja Vantaalla. Tutkimuksen ja hoidon painopistettä yritetään jatku-vasti myös aikaistaa, jotta avohoidossa hoidettavissa olevat psykiatriset häiriöt ja ongelmat eivät vaikeutuisi sairaalahoitoa vaativiksi. Vuonna 2014 käynnistettiin peruspalvelujen toimijoiden tueksi ja vakavien psykiat-risten häiriöiden aikaiseksi tunnistamiseksi HYKS-Varhain-konsultaatiot, mikä Helsingissä on toiminut 3-4 työntekijän voimin. Toimintaa opittiin käyttämään hitaahkon alun jälkeen syksyllä ja konsultaatiokäyntejä pää-osin kouluihin ja oppilaitoksiin kertyi aloitusvuonna 210 kpl aktiivisesti käy-tetyn puhelinkonsultaation lisäksi. HYKS-Varhain konsultaatiokäyntien li-säksi kotikäyntejä tehtiin Helsingissä 190 kertaa.

Organisatorisia muutoksia ei vuoden 2014 aikana toteutunut ja hoidon tarpeen arviointia jatkettiin TAK-poliklinikoilla ja tarpeellista hoitoa toteu-tettiin hoitopoliklinikoilla ja erityispoliklinikoilla. Yksiköiden sijainti sen si-jaan vaihtui, kun sisäilmaongelmista kärsineille Itäkeskuksen ja Malmin poliklinikoille sekä Nuorten päihdepsykiatrian poliklinikalle etsittiin korvaa-via tiloja. Itäkeskuksen poliklinikka muutti Töölöön Dagmarinkadulle ja Pasilaan saatiin tilat Malmin, ruotsinkielisen poliklinikan, päihdepsykiatrian ja TAK-poliklinikan tarpeisiin. Edelleen vuonna 2015 jatkuva vaiheistettu muutto toi tilaratkaisun lisäksi haasteita nuorten kulkuyhteyksiin, vaikka uudet hoitopaikat on yritetty sijoittaa hyvien julkisten kulkuyhteyksien saa-vutettavaksi. Toisaalta Pasilaan samaan kiinteistöön useiden lastenpsy-kiatrian yksikköjen kanssa keskittyvä toiminta tuo mukanaan hoitoproses-sien ja hoidon sisällön kehittämismahdollisuuksia.

HYKS Nuorisopsykiatria

Osastohoidon klinikka

HYKS Nuorisopsykiatrialla osastohoitopaikkojen määrä pysyi vuonna 2014 ennallaan vuoden 2013 lopun tilanteeseen verrattuna. Osastohoidon klinikassa on yhteensä 32 osastopaikkaa neljällä eri osastolla. Näistä kaksi on 8-paikkaisia akuuttiosastoja (osastot B1 ja B4) sekä kaksi 8-paikkaisia tutkimus- ja hoito-osastoja (osastot B2 ja B3). Kaikki osastot sijaitsevat Helsingissä Psykiatriakeskuksen alueella. Lisäksi erityispalveluiden klinikkaan on kuulunut vuoden 2014 ajan 8-paikkainen Pasilassa sijaitseva kuntoutusosasto Kipinä. Kaikki osastot ovat olleet koko HYKS alueen nuorten käytössä. Ruotsinkielisten nuorten on ollut mahdollista päästä tarvittaessa osastohoitoon Tammiharjun sairaalan ruotsinkieliseen yksikköön ja syömishäiriötä sairastavia nuoria on hoidettu erillisessä HYKS syömishäiriöyksikössä.

Vuonna 2014 osastohoidon klinikassa oli hoidossa yhteensä 161 helsinkiläistä nuorta (vuonna 2013 176 nuorta). Akuuttiosastoilla on toteutettu pääsääntöisesti mielenterveyslain mukaisia tarkkailuarvioita, lyhyitä hoidon arviointeja ja kriisihoitajaksoja. Keskimääräinen hoitoaika akuuttiosasto B1:llä oli 9 päivää ja osasto B4:lla 12 päivää (2012 niin ikään 9 ja 12 päivää). Tutkimus- ja hoito-osastotoilla on edelleen järjestetty perusteellisia noin neljän viikon pituisia tutkimusjaksoja, joihin on sisällytetty erityisöntekijöiden tutkimukset sekä sairaalakouluarvio. Näillä osastoilla on myös toteutettu aiempaa enemmän akuuttihoitoja, mistä syystä keskimääräinen hoitoaika on lyhentynyt. Tyypillisiä tutkimus-, ja hoito-osastoilla hoidettavia nuoria ovat vakavasti masentuneet nuoret, joilla esiintyy itse-tuhoista käyttäytymistä tai pitkäaikaisia kouluvaikeuksia. Keskimääräinen hoitoaika tutkimus- ja hoito-osastoilla oli vuoden 2014 aikana 14 päivää (2013 30 päivää). Helsinkiläisillä nuorilla oli yhteensä 3447 hoitopäivää osastohoidon klinikassa, mikä on 7 % enemmän kuin vuonna 2013. Akuuttiosastojen kuormitusprosentti oli vuoden 2014 aikana 63 % ja tutkimus- ja hoito-osastojen (80 %). Lisäksi kuntoutusyksikön Kipinässä oli vuoden 2014 aikana hoidettavana 12 nuorisopsykiatrista iältään 13 - 17-vuotiasta helsinkiläisnuorta. Heidän hoidoistaan kertyi yhteensä 899 hoitopäivää (vuonna 2013 hoitopäiviä oli 697) ja keskimääräinen hoitoaika oli 74 vrk (vuonna 2013 keskimääräinen hoitoaika oli 63 vrk.) Osastopaikkojen vähentymisestä huolimatta osastoille ei ollut koko vuoden aikana merkittäviä hoitonoja eikä ylipaikkatilanteita.

Vaikeasti oireilevia nuoria varten on HUS alueella ollut käytettävissä oma 6-paikkainen osasto Kellokosken sairaalassa. Kellokosken osastolla on vuoden 2014 aikana ollut hoidettavana 3 helsinkiläistä nuorta, joiden hoidoista kertyi hoitopäiviä yhteensä 372. Tämän osaston perustamisen myötä ostopalveluina ostettavia osastojaksoja on toteutunut ainoastaan yhdelle helsinkiläisille nuorelle Tampereen EVA yksikössä (271 hoitopäivää vuoden 2014 aikana) eikä Niuvanniemen sairaalan vaikeahoitoisten nuorten yksikköä ole vuonna 2014 käytetty lainkaan.

Helsingiläisnuorten psykiatriset palvelut 2014

Hyks nuorisopsykiatria osallistuu HUS ”Vaihtoehtoja pakolle” projektiin, jonka tavoitteena on vähentää kiinnipito- ja sitomistapahtumia 40 % vuoteen 2015 mennessä. Vaikka hoidollisten kiinnipitojen ja sitomistapahtumien määrä kasvoi vuoteen 2013 verrattuna, ne eivät ylittäneet vuodelle 2014 asetettua tavoitetta. Lisäksi sekä keskimääräinen kiinnipitojen kesto että kiinnipitojen yhteenlaskettu kokonaisaika olivat lyhentyneet edelliseen vuoteen verrattuna. Osastoilla pyritään edelleen ylläpitämään ja vahvistamaan työtapoja, joiden avulla pakkotoimen määrä voi tavoitteiden mukaisesti vähentyä.

Lisätietoja

Klaus Ranta nuorisopsykiatrian linjajohtaja (050 428 4185)

Risto Heikkinen tutkimus- akuutti-, ja konsultoitavien palveluiden ylilääkäri
(050 427 2085)

Kaisa Riala poliklinikkapalveluitten ylilääkäri (050 428 7144)

Pekka Närhi Osastohoidon ylilääkäri (050 427 2613)